

Ikt.szám: 1015-1/2022

Takács Péter

egészségügyért felelős államtitkár úr részére

BELÜGYMINISZTERIUM

Tisztelt Államtitkár Úr!

Hivatkozva dr. Kincses Gyula elnök úrral történt megbeszélésére, a Magyar Orvosi Kamara Háziiorvosi Csoportja szakértők bevonásával az alábbi javaslatokat teszi.

A háziiorvosi hatáskörök bővítése kívánatos a lakóhely közeli definitív ellátások erősítése, a felesleges orvos-beteg találkozások számának csökkentése és a háziiorvosi életpálya szakmai kiterjesztése érdekében az alap háziiorvosi szakképesítés mellett is. Ugyanakkor kétségkívül felmerül javaslatunkban számos ugyan speciális, további elmélyülést és jártasságot igénylő tevékenység, amely szintén ellátható lenne meglátásunk szerint az alapellátás szintjén rövid, a háziiorvosi napi munka mellett is teljesíthető és valós többletcompetenciát biztosító licenszek, képezések megszerzésével. Erre vonatkozó konkrét ajánlásokat mind felnőtt, mind gyermek háziiorvosi ellátást illetően is tartalmaz alábbi javaslatunk.

Ennek megfelelően javaslatainkat két csoportra bontva tesszük meg:

- olyan kompetenciák, melyek a szakmai szabályok, protokollok egyértelműsítése és betartása esetén külön regisztrált vizsga (szakvizsga, licencvizsga) nélkül is a háziorvostan szakvizsgával rendelkezők kompetenciájába kerül,
- olyan kompetenciák, amelyek megszerzése licencvizsga köteles.

Egyben fel kívánjuk hívni államtitkár úr figyelmét arra a jelenlegi áldatlan helyzetre, hogy bár jogszabály teszi lehetővé a háziiorvosok esetleges másodszakvizsgáinak használatát, azonban ez sajnálatos módon semmiféle finanszírozási előnyt nem biztosít ezen praxisok számára, amely az azonos feladatot ellátó szakellátókkal összehasonlítva méltánytalan.

Bízunk alábbi javaslataink megfontolásában és a kialakítás alatt álló alapellátási koncepció váltás során azok beemelésében és gyakorlati megvalósításában. További kérdések esetén állunk rendelkezésre egyeztetést, pontosítást, további tárgyalásokat illetően.

Felnőtt háziiorvosi szakvizsgálóhoz kötött kompetenciabővítés

Alap háziiorvostan szakvizsgálóval 5 évenkénti működési megújítás mellett végezhető tevékenységek (**a jelenlegi kompetenciák nem vizsgaköteles kibővítése**):

1. Diabetológia

Miután az indikátor rendszer számon kéri az adekvát DM terápiát (HgA1C, kreatinin 3 havonta, szemészet évente), ennek megtörténtének dokumentálásával a jól gondozott cukorbeteg esetén a szakorvosi javaslatokat a háziorvos is meghosszabbíthatja. Amennyiben nem történik meg a gondozás megfelelő dokumentálása, a terápiás cél nem kerül elérésre, csak akkor kötelező gondozóba küldeni javaslatra.

2. Szív- és érrendszeri kezelés

Az alábbi készítmények, segédeszközök kardiológiai, angiológiai javaslatához kötése felülvizsgálatot igényel: *trimetazidin, ezetimibe, LMWH, cilosztazol, kompressziós harisnyák.*

3. Laborvizsgálat kérési lehetőségek bővítése

(NEAK hatályos Szabálykönyv szerint a labor nem utasíthatja el a háziorvos vizsgálat kérését, ha az szabályos vizsgálat kéréssel, beutalóval történik és nem esik sem idő, sem kompetencia korlát alá, ma mégis önkényes laborgyakorlatokkal találkozunk)

- pajzsmirigy T3, T4, rT3, antiTPO vizsgálat kérése,
- férfi prosztatata szűrés teljessé tételéhez PSA vizsgálat kérése,
- mélyvénás trombózis kizárásához akut laborként kérhető legyen a D-dimer kiegészítve az azonnali ultrahang kérésével,
- legalább alap légúti és táplálkozási allergia panel kérésének lehetősége,
- Inzulin rezisztencia gyanú esetén egy ízben diagnózis felállításához OGTT inzulin értékkel,
- Borrelia szerológia (western blot) kérése, amennyiben az ELISA kétes.

4. Krónikus beteg gondozás elrendelésének, folyamatosságának könnyítése

- háziorvos is rendelhessen el megfelelő feltételek fennállása esetén házi betegápolás keretén belül gyógytornát és egyes fizioterápiás kezeléseket,
- krónikus sebkezelés korszerű kötszerei háziorvos által is felírhatóak legyenek, természetesen a kezelés pontos dokumentálásával,
- inkontinens betegek otthoni gondozásához pelenka, katéter javaslatot a háziorvos is adhasson,
- mozgásukban korlátozott betegek otthonápolásához segédeszközöket (támbot, járókeret, kapaszkodó, decubitus matrac, kádülőke, stb) háziorvos is írhat fel,
- krónikus mozgásszervi kórképek fájdalomcsillapításában a háziorvos is írhat fel kiemelt támogatással opioid fájdalomcsillapítót, kiemelt támogatással rendelhető NSAID-ot.

5. Asthma bronchiale, COPD gondozása

Klinikailag stabil betegek esetén egy háziorvos által elvégzett és dokumentált spirometriát követően a gyógyszerjavaslat meghosszabbítható legyen.

6. Másodszakvizsgák használata a hozzájuk kötődő finanszírozással

azaz az alapellátásban is **finanszírozzák** az azonos tevékenységet, mint a járóbeteg szakellátásban, de ne külön rendelési időben, hanem a háziorvosi rendelések idején.

Élő másod-, harmad szakvizsgával rendelkezők a saját praxisukban rendelkezzenek teljes körű kompetenciával úgy, mintha szakrendelnének (javaslat adás, hosszabbítás, vizsgálat kérés stb.) Jelenleg ezen szakvizsgák adta előnyök elherdálása történik az egészségügyi rendszerben a finanszírozás hiánya miatt.

- 7. Alapvetően érdemes lenne végig gondolni a krónikus betegek terápiáját** (diabetes, asztma stb.), ahol, ha a szakorvos által beállított terápiával a beteg egyensúlyban van, felesleges évente csak szakorvosi javaslatért küldözgetni a beteget. A J jelzéshez hasonlóan érdemes lenne bevezetni az (ki)emelt támogatásban is egy olyan kategóriát, ahol a gyógyszer a szakorvos első indikálása után a háziorvos írhatja emelt támogatással.

Rövid, egyszerűsített képzést követően végezhető tevékenységek, licenszek:

1. Áttekintő hasi ultrahang jártassági képzés
2. Carotis ultrahang jártassági képzés
3. Diabetológiai licenz
  - a jelenlegi képzés gyermekgyógyászati része leválasztható lenne, adjon valódi kompetenciát modern gyógyszeres és inzulin terápia indítására a háziorvosnak,
  - a korszerű diabéteszes neuropátia gyógyszereit javasolhassa meg emelt támogatással a licenz elvégzője.
4. Lipidológia licenz (jelenleg háziorvos nem is lehet résztvevő a képzésben)
5. Cervix citológia mintavétel lehetősége
6. Műszeres OSAS szűrés lehetőség
7. Obesitológia - tekintettel a magyar lakosság jelenlegi egészségi állapotára
8. Sportegészségügyi licenz

Gyermek háziorvosi kompetenciabővítések, licenszek

A licencek kialakítása során szeretnénk felhívni a figyelmet arra a gyermekgyógyászati sajátosságra, hogy a felnőtt alapellátással szemben az alapellátó gyermekorvosok ugyanolyan csecsemő- és gyermekgyógyász alapszakvizsgával rendelkeznek, mint a kórházi orvosok. Nem szorosan vett licenc kérdés – bár a kialakítandó licencek során is érdemes figyelmet fordítani rá-, hogy ne az ellátás helyétől (kórház vs. alapellátó praxis) függjön egy adott szakvizsga, licenc alkalmazhatósága, hanem az adott ellátó személy szakmai kompetenciájától feltéve, ha a tárgyi feltételek rendelkezésre állnak. A javaslatunkban szereplő házi gyermekorvosi licenceket egyelőre csak csecsemő- és gyermekgyógyász szakvizsgára ráépítve javasoljuk.

Egyes kórállapotok gyakorisága, népegészségügyi jelentősége, a szakellátás kapacitás problémái miatt az alábbi, gyermek-alapellátásban megszerezhető licencek bevezetését tartjuk indokoltnak:

1. Légúti allergiák, krónikus légúti betegségek gyermekkorban

A képzés tartalma: légúti allergiás megbetegedések elméleti háttere, klinikuma, diagnosztikája és terápiája. Kórelőzmény, bőrtesztek kivitelezése és értékelése, a hosszú távú kezelés beállítása, gondozás, differenciáldiagnosztikai megfontolások. A rhinitis allergica diagnózisa, kezelése, az asztma kiszűrése, szakrendelésre irányítása, asthma bronchiale gondozása.

2. Allergia vizsgálat Prick teszttel gyermekkorban

Prick teszt praxis által történő megvétele esetén a finanszírozást is ehhez igazítani szükséges.

3. Spirometria vizsgálat gyermekkorban

A képzés célja: asthma gyanúja esetén spirometriás vizsgálat történhessen az alapellátásban a hozzárendelt megfelelő finanszírozással. A diagnózis felállítása 6 éves kor felett gyermek-tüdőgyógyász feladata, de az egyensúlyban tartott asztmás gyermek utánkövetése spirometerrel az alapellátásban is folytatható legyen.

A képzés tartalma: asthma bronchiale elméleti háttere, klinikuma, diagnosztikája és terápiája. GINA guideline ismerete, ennek évenkénti megújítása. Kórelőzmény, gondozás, terápia.

4. Táplálékallergiák, táplálkozási zavarok gyermekkorban

A képzés tartalma: Táplálék-allergiák, felszívódási zavarok, hiányállapotok egyszerűbb és enyhébb formáinak, elméleti háttere, diagnosztikája, kezelése és gondozása. *Javasoljuk a 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet módosítását, amely értelmében eliminációs-provokációs diéta alapján csecsemő- és gyermekgyógyász szakorvos, házi gyermekorvos is adhasson diétás étkezésre igazolást a nevelési-oktatási intézménybe és bölcsődébe.*

5. Lipidológia-obezitológia gyermekkorban

A képzés tartalma: A tünetmentes, veszélyeztetett gyermekek kiszűrése és kivizsgálása. Az elhízás, a magas vérnyomás kialakulásának pathomechanizmusa, laboratóriumi kivizsgálása, ABPM használata. A hypercholesterinaemia és a fiatalkori magas vérnyomás kivizsgálása, kezelése és gondozása.

6. Mozgásfejlődési elmaradások, korai fejlesztési javaslatok, rehabilitációs ismeretek, mozgásszervi károsodások gyermekkorban

A képzés tartalma: a veszélyeztetett gyermekek kiszűrése és kivizsgálása, sz.e. gyermekideggyógyászati vizsgálatra irányítása, korai fejlesztés kezdeményezése. Rehabilitációs ismeretek enyhe fokú károsodás esetén. Mozgásszervi károsodások, scoliosis, tartási rendellenességek - csoportos gyógyúszás, gyógytorna kezdeményezése, javaslata.

7. Point-of-care gyermekkori ultrahang vizsgálat (POCUS)

7.1 Újszülött- csecsemő ultrahangos szűrővizsgálata licenc
amely magába foglalja: csípő UH, agyi (koponya) UH, hasi UH.

7.2 Gyermekkori ultrahang licenc

amely magába foglalja: hasi UH szűrővizsgálat, csípő UH, lágyrész ultrahang, pajzsmirigy UH szűrővizsgálata gyermekkorban.

7.3 Gyermek echokardiográfiás licenc

8. Sportegészségügyi licenc

A képzés tartalma, célja: jelenleg OSÉI szerződés alapján, de minden további képzés nélkül adható verseny engedély egy praxisba tartozó sportolónak. Sportorvosi részkompetenciák megszerzése, amely alapján egyes részfeladatok (korcsoportok?) tekintetében az alapellátó gyermekorvosok bevonhatók a sportegészségügyi hálózat munkájába. Jelenleg az igazolt sportolók döntő többsége gyermekkorú.

9. Magatartási és tanulási zavarok, pszichoszociális megbetegedések

A képzés tartalma: pszichés zavarok szűrése, felismerése EBM alapú módszerrel. Minimálintervenciós technikák ismerete.

10. Védőoltási szaktanácsadói licenc

Védőoltásokkal kapcsolatos speciális szempontokra irányuló képzés, mint pl. immunszuprimált/immundeficiens gyermekek, véralvadási zavarok, bizonyos krónikus betegségek, külföldre utazáshoz kötődő oltások.

11. Gyermek hipertoniológia licenc

Gyermekkorban a magas vérnyomás betegségnek a felnőttől eltérő sajátosságai vannak, akár esetleges alapbetegségek tekintetében, illetve a diagnosztika és terápia speciális szempontjai miatt. A képzés többek között nefrológiai, anyagcsere, farmakológiai, műszerek alkalmazására (ABPM) vonatkozó ismeretekre fókuszálhatna.

12. Másodszakvizsgák használata a hozzájuk kötődő finanszírozással, azaz az alapellátásban is finanszírozzák az azonos tevékenységet, mint a járóbeteg szakellátásban, de ne külön rendelési időben, hanem a háziorvosi rendelések idején.

13. Alapvetően érdemes lenne átgondolni **a krónikus betegek terápiáját**, ahol, ha a szakorvos által beállított terápiával a beteg egyensúlyban van, felesleges évente csak szakorvosi javaslatért küldözgetni a beteget. A J jelzéshez hasonlóan érdemes lenne bevezetni az (ki)emelt támogatásban is egy olyan kategóriát, ahol a gyógyszert a szakorvos első indikálása után a háziorvos írhatja emelt támogatással.

+1. Javasoljuk, hogy azon családorvosok/háziorvosok, akik vegyes praxisban gyermeket látnak el ezt a feladatot újszülött és gyermek alapellátás licenc birtokában végezhessek. A képzés gyakori és fontos gyermekgyógyászati betegségek, problémák ellátására fókuszálna, elsősorban gyakorlati szempontokat előtérbe helyezve.

Foglalkozás-egészségügy által kérhető vizsgálatok

A foglalkozás-egészségügyi szolgálatoknak a prevenciós tevékenységbe történő bekapcsolása kívánatos volna, hiszen sok páciens gyakorlatilag csak a foglalkozás-egészségügy látókörében jelenik meg. Ezért szükségesnek látjuk:

- NEAK finanszírozott beutalási, vényírási jogosultság visszahozása foglalkozás-orvostan szakvizsga esetén, szigorúan az ellátott munkavállalók esetén (a TEK nélküli praxisok újraéledésének, kialakulásának veszélyét kioltva),
- prevenciós programokban (rákszűrés) részvételi lehetőség biztosítása az NNK részéről.

Végezetül – bár nem ehhez a kérdéshez tartozik – a közösségi- és magánegészségügy viszonyának rendezése kapcsán rendezni kell azt a kérdést is, hogy **a házi orvosok más szakvizsgákhoz hasonlóan folytathassanak magánorvosi (nem közfinanszírozott) orvosi tevékenységet**. Ennek részleteire itt nem térünk ki, de érdemi megbeszélést igénylő kérdés.

Budapest, 2022. július 11.

Tisztelettel:

Dr. Soós Zoltán s.k.
a MOK Házi Orvosi Csoportjának vezetője